

СИЛАБУС

з дисципліни «Економіка та управління розвитком соціально-економічних систем»
на отримання ступеню вищої освіти «доктор філософії» за спеціальністю

051 «Економіка»

Освітньо-професійна програма «Економіка»

Обсяг курсу – 8 кредитів (ECTS): 20 годин лекції, 60 годин – практичні заняття, 160 годин – самостійна робота, залік (7-й семестр).

Викладач курсу – Батюк Лариса Андріївна, к.е.н., доцент кафедри економіки та маркетингу (<http://khntusg.com.ua/staff/batyuk-larisa-andriivna/>)

E-mail: larisa_batyuk@khntusg.info

ОПИС КУРСУ

Пререквізити (базові знання необхідні для успішного опанування компетентностями). Базові знання з дисциплін: «Національна економіка», «Державне регулювання економіки», «Глобальна економіка».

Коротка анотація дисципліни (загальна характеристика, особливості, переваги). Вивчаючи дисципліну «Економіка та управління розвитком соціально-економічних систем» здобувачі набувають знання про особливості економіки та управління розвитком різних соціально-економічних систем.

Вивчення даної дисципліни дає можливість здобувачу вищої освіти: оволодіти теоретичною базою та методологією управління розвитком СЕС різного рівня ієрархії народногосподарського управління; розширення і поглиблення знань студентів про розробку раціональної стратегії поведінки економічної системи в просторі та часі; набуття навичок формування стратегій розвитку СЕС у зовнішнім середовищі, що змінюється; вивчення різноманітних засобів управління системою в умовах стратегічних несподіванок.

знати:

- основні категорії теорії розвитку складних систем; суттєві ознаки процесів самоорганізації та саморозвиток; класифікації флуктуацій та протиріч як джерел розвитку систем; основні концепції та моделі економічного розвитку систем; правила формування стратегій розвитку систем; критерії вибору адекватного зовнішнім умовам виду управління системою; принципи та обмеження формування локальних стратегій розвитку системи.

вміти:

- оцінювати потенційні можливості та загрози зовнішнього середовища на підставі використання СТЕП-аналізу;
- оцінювати ступінь невизначеності зовнішнього оточення за допомогою шкали І. Ансофа; визначати найбільш привабливі зони стратегічних інтересів та господарювання;
- формувати комплекси антикризових заходів на підставі оцінки потенційних можливостей підприємства; розробляти стратегії розвитку системи як загалом, так і окремих її складових.

Мета та основні завдання дисципліни.

Метою навчальної дисципліни є формування у здобувачів системи теоретичних знань та прикладних навичок щодо використання економіко-математичного апарату, інструментарію та методології оцінювання, аналізу і управління розвитком соціально-економічних систем; сучасного наукового бачення проблем розробки ефективного інструментарію прогнозування, планування, організації та управління розвитком соціально-економічних систем; здатності формувати та обґрунтовувати ефективні стратегії управління розвитком соціально-економічних систем різного рівня управління, що передбачає, а також розробляти управлінські рішення щодо підтримки сталого розвитку та забезпечення можливості гнучкої зміни вектору розвитку цих систем з метою адаптації до умов конкурентного середовища, що змінюється.

Предметом економіки та управління розвитком соціально-економічних систем є теоретичні і практичні питання формування стратегії управління розвитком соціально-економічних систем як в

цілому, так і в окремих її складових.

Для досягнення мети поставлені такі основні **завдання**:

- розширення та поглиблення теоретико-методологічного та науково-методичного базису управління розвитком глобальної та національних соціально-економічних систем;
- оволодіння практичним інструментарієм наукових досліджень з урахуванням світових тенденцій і здобутків у сфері соціально-економічних систем;
- вдосконалення навичок формування стратегій сталого розвитку соціально-економічних систем;
- оволодіння практичними навичками прийняття рішень у процесі управління економічною діяльністю в умовах нестабільності соціально-економічних систем за допомогою використання сучасних економіко-математичних методів і моделей.

Компетентності, що забезпечує. Вивчення навчальної дисципліни «Економіка та управління розвитком соціально-економічних систем» забезпечує формування таких компетентностей майбутніх фахівців:

Загальні:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК03. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК04. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові):

СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей.

СК02. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами, глибоке розуміння англомовних наукових текстів з економіки.

СК03. Здатність використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та освітній діяльності.

СК05. Здатність виявляти, поглиблено аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері економіки з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.

СК06. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей розвитку соціально-економічних систем і процесів із застосуванням математичних методів та моделей на мікро-, мезо-, та макрорівнях.

СК07. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проєкти в економіці та дотичні до неї міждисциплінарні підходи, виявляти лідерські якості та відповідальність під час їх реалізації.

СК09. Здатність поглиблено досліджувати економічні проблеми та самостійно продукувати і вирішувати економічні завдання, пов'язані з функціонуванням і розвитком агропродовольчого сектора в умовах глобального середовища.

Результати вивчення дисципліни «Економіка та управління розвитком соціально-економічних систем»:

РН01. Мати теоретичні знання з економіки, соціально-економічних систем і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.

РН02. Глибоко розуміти базові (фундаментальні) принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері економіки з метою досягнення економічної та соціальної ефективності в умовах глобалізації.

РН03. Розробляти та досліджувати фундаментальні та прикладні моделі соціально-економічних процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у економіці та дотичних міждисциплінарних напрямках.

РН08. Використовувати сучасний інструментарій економічної науки, інноваційні рішення у процесі дослідження і виявлення закономірностей та проблем функціонування й розвитку агропродовольчого сектора.

Структура курсу

Модуль 1. «Економіка соціально-економічних систем»

Лекції:

- Тема 1. Сутність, структура, типи та моделі соціально-економічних систем.
- Тема 2. Загальні основи оцінки ефективності економічних систем.
- Тема 3. Актуальні проблеми моделювання сучасних соціально-економічних систем.
- Тема 4. Теоретичні основи розвитку соціально-економічних систем.
- Тема 5. Стратегії розвитку соціально-економічних систем.

Семінарські заняття:

- Тема 1. Сутність, структура, типи та моделі соціально-економічних систем.
- Тема 2. Загальні основи оцінки ефективності економічних систем.
- Тема 3. Актуальні проблеми моделювання сучасних соціально-економічних систем.
- Тема 4. Теоретичні основи розвитку соціально-економічних систем.
- Тема 5. Стратегії розвитку соціально-економічних систем.

Модуль 2. «Загальні основи управління розвитком соціально-економічних систем»

Лекції:

- Тема 6. Сучасні тенденції, перспективи та стратегічні орієнтири розвитку соціально-економічних систем мікро-, мезо- та макrorівня.
- Тема 7. Управління інноваціями, інвестиціями та інтеграційними процесами в стабілізації розвитку суб'єктів економічних відносин.
- Тема 8. Інституційне та організаційно-правове забезпечення стабілізації розвитку соціально-економічних систем.
- Тема 9. Планування, прогнозування та контроль в управлінні розвитком соціально-економічних систем.
- Тема 10. Потенціал сталого розвитку соціально-економічної системи України.

Семінарські заняття:

- Тема 6. Сучасні тенденції, перспективи та стратегічні орієнтири розвитку соціально-економічних систем мікро-, мезо- та макrorівня.
- Тема 7. Управління інноваціями, інвестиціями та інтеграційними процесами в стабілізації розвитку суб'єктів економічних відносин.
- Тема 8. Інституційне та організаційно-правове забезпечення стабілізації розвитку соціально-економічних систем.
- Тема 9. Планування, прогнозування та контроль в управлінні розвитком соціально-економічних систем.
- Тема 10. Потенціал сталого розвитку соціально-економічної системи України.

Політика курсу – жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу.

Система оцінювання – оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: **модуль 1** – 30 % семестрової оцінки; **модуль 2** – 30 % семестрової оцінки; **залік** – 40 % семестрової оцінки.

Інформаційні ресурси

- Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
- Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>
- Бібліотека ХНТУСГ. URL: <https://library.khntusg.com.ua/>
- Електронна бібліотека. URL: <http://lib.meta.ua/>
- Студентська електронна бібліотека URL: <http://www.lib.ua-ru.net/>
- Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>
- Державна служба статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
- Офіційний сайт державної служби статистики України. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
- Офіційний сайт департаменту статистики Організації Об'єднаних Націй. – Режим доступу : <http://unstats.un.org/unsd/default.htm>.
- Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. – Режим доступу : <http://www.imf.org>.

Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку та торгівлі України. – Режим доступу : <http://me.kmu.gov.ua>.

Офіційний сайт Національного банку України. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua>.

Офіційний сайт Світового банку. – Режим доступу : <http://web.worldbank.org>.

Офіційний сайт Світового економічного форуму. – Режим доступу : <http://www.weforum.org>.

Офіційний сайт Статкомітета СНД. – Режим доступу : <http://www.cisstat.com>.

Офіційний сайт Фонду миру. – Режим доступу : <http://www.fundforpeace.org/global>.

Бібліотеки: Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського, Харківська наукова бібліотека ім. Короленка, бібліотека ХНТУСГ імені Петра Василенка